

egyszer jön valaki, aki vele fut és nem megy el. Sokat kérdez, majd egyre kevesebbet. Aztán látni kezdi, ki is ő, aki vele fut és az is kezdi látni önmagát. Ez nem egy ismeret, hanem egy közös munka, egy együtt látás, egy irányba nézés, egy irányba futás. Egy darabig.

Kérdező: Lehet-e például az interneten előtte gyakorolni?

Futó: Lehet, de jobb csoportosan, rendszeresen, terepen.

Kérdező: Mit kell gyakorolni?

Futó: Hogy ne hazudjon az ember se másnak se magának; hogy képes legyen akár percekig, majd egyre hosszabb ideig egyfolytában futni fizikailag, majd szellemileg, aztán érzelmileg és végül együtt a hármat; hogy amikor úgy gondolja most már elég, fusson még két napig tovább; hogy a résztvevőkkel, akiket nem ismer legyen egy jól begyakorolt közös nyelve, akár "szuahéli" is; hogy képes legyen néhány percig nem reagálni a férje, felesége, vagy a főnöke rágalmaira; hogy ne keverje össze az érzelmeit a lelkiismeretével, és hogy egyre magasabbról legyen képes együtt-látni a valóságot miközben nyakig benne ül.

Kérdező: Mikor van vége a futásnak?

Futó: Amikor valaki, valamilyen okból kiszáll belőle, vagyis visszafordul és azokkal fut tovább, akik eddig szembe jöttek, vagy egyhelyben pörögtek, de akkor is csak számára van vége, a váltó megy tovább.

Kérdező: Most is folyik?

Futó: Igen, már sok ezer éve.

Kérdező: Miért nem látszik a hatása?

Futó: Mert kevesen kezdik el és azok is hamar kiszállnak belőle, letáboroznak, vagy fészket rakva később annak szépitgetésével töltik életüket, vagy elkezdik oktatni az alapszabályokat és test- vagy ész-edzést csinálnak belőle mielőtt megszereznék a botot, vagy nem adják át a botot amikor lehetőség van rá, de ezernyi oka van. Talán a legfőbb ok a megszokásokban alvás sok évezredes rendszere, a hétköznapi sok felesleges energiaemésztése és a sokáig eredménytelennek tűnő futás. Ezért kevés a váltófutó. De talán ma csak ennyire van lehetőség. Mérheterlen sok és nagy erő dolgozik azon, hogy ne legyen sok váltófutó, s aki van, feladja.

Kérdező: Veszélyes-e a részvétel?

Futó: Feltétlenül. A legnagyobb veszély, hogy az ember eltéved és nem talál még oda sem vissza, ahonnan elindult. A másik nagy veszély, ha megszereti a fizikai, vagy szellemi futást és sokakat maga mellé vesz, hogy nekik is jó legyen, miközben elfelejti mire is megy ki a futás. A harmadik veszély, hogy mindenáron célba akar érni, ezért elfogad helyeket céloknak és ott marad. A következő, hogy azt gondolja haladnia kell valamerre egyre tovább és tovább, pedig az igazi váltóban el sem kell mozdulnia a helyéről.

Kérdező: Mi van, ha elakad az ember egy kátyúban,

vagy egy sziklafal tövében?

Futó: Akkor bizony elkél a segítség!

Kérdező: Honnan jön segítség?

Futó: A földből, a levegőből, a kátyúból, vagy a sziklafalból! De leginkább a csendből, vagy ami ugyanaz, a figyelemből!

Kérdező: Miért kell a csend?

Futó: Azért, hogy meghallja azt a hangot, ami megmondja merre tovább.

Kérdező: Be kell-e szállni a futásba, vagy elég nézni?

Futó: Senki sem kényszerít senkit, ha beszáll nehéz lesz és nem tudja elér-e valahová. Ha nem száll be, akkor ugyanoda jut mint mindenki, aki néző.

Kérdező: Mi a cél?

Futó: Valamilyen hatás, befolyás vagy inkább érzékenység megszerzése és átadása annak, akinek szüksége van rá. Céltalanul, mert a cél túl magas, vagy ami ugyanaz, túl alacsony. Egyszerűen kifejezve valaminek-valakinek a táplálásáról van szó. Ha úgy érzi az ember megérkezett, akkor biztosan eltévedt. Olyan ez, mint a bükkfa célja. Létezik és létezésével táplál valamit, amiről nem tud, de képességeihez mérten maximálisan ellátja a feladatát. Minden tavasszal új hajtásokat hoz és növekszik haláláig.

Kérdező: Furcsa egy verseny!

Futó: Az! S a legfurcsább, hogy legtöbben, vagy majdnem mindenki körülöttem – még a hozzád legközelebb állók is - ellenkező irányba futnak, vagy egyhelyben pörögnek és ez hatalmas szenvedést okoz, de ezen nem lehet segíteni.

Kérdező: Kösz a felvilágosítást!

Futó: Szívesen, de ne hidd, hogy ettől bármi is önmagától világosabb lesz!

Kérdező: Még egy kérdés. Hol lehet jelentkezni a váltóra?

Futó: Bárhol, bármikor, amikor találkozol valakivel, aki ellenkezőleg fut, mint a többség. Kezdj el vele gyakorolni! Aztán majd meglátod, ha lesz már rá szemed!

Dobogókő, 2004. nyara

HORVÁTH JÓZSEF

EUCCHARISZTIA

Kapcsolódó fogalmak

A budapesti Eucharisztikus Kongresszus jegyében

Mielőtt a témát boncolgatnánk, egy-két fogalmat vegyünk elő. Ezek segítik a megértést, segítik az összefüggések szövevényét megvilágítani. Amiről azt valljuk, hogy Jézus hagyta ránk, nem független az

akkori kor látásától és nem mentes a 2000 év különféle ráhatásaitól.

Kultusz: /latin *cultus*ból ered, amelynek jelentése „törődés” vagy „imádat”/ a vallásokban a vallási szertartások /ritusok/ összessége. A kultusz olyan személyes vagy kollektív tevékenység, azon gondolatok, szavak, gesztusok egysége, amelyek révén az ember kapcsolatba lép az istenséggel, kinyilvánítva tiszteletét. Többé vagy kevésbé kifejtett formában, minden időben, minden népnek volt kultusz gyakorlata és egyidős az emberiséggel.

A kultusz a legrégebbi időben egyszerű volt, Az idők során azonban az áldozati szertartás mind bonyolultabb lett, úgyhogy ellátásához külön személyek váltak szükségessé, akik a szakrális ügyekben tájékozottak voltak, és ily módon külön papi rendet alkottak.

A keresztény kultusz kialakulására hatással volt a zsidó gyakorlat, az ókori vallások és misztériumvallások hatása is. Krisztus után a fiatal egyház egyre növekvő mértékben missziós tevékenységet folytatott a "pogányok" között, a görög (*majd később a latin*) nyelvet kezdte használni, antik eszméket fogadott magába, és felhasználta azokat. Ez a folyamat azután az egész későbbi időszakban folytatódott, úgyhogy az egyházat virágkora idején tanaiban és rítusaiban erősebben határozták meg az antik, mint a zsidó eszmék..

Az **áldozat**, vagy áldozatbemutatás (latinul: *sacrificium*) az istenségnek abból a célból felajánlott adománya, hogy az áldozó magának a jóindulatra bírt felsőbb lény kegyét, segítségét megnyerje, vagy legalább haragját, büntetését magától elhárítsa

Az áldozat bemutatása, illetőleg felajánlása és Isten vagy az istenek tisztelete azon a hiten alapszik, hogy az istenként tisztelt lény az emberhez hasonló természetű, s mint ilyen, ajándékokkal, tárgyak felajánlásával jóindulatra hangolható. Az ember megéli végességét, függését, bűnösségét és érzi, hogy az istenséggel való kapcsolatnak, párbeszédnek kifejezést kell adnia, és ezt csak emberi tettekkel és jelképekkel, szertartás keretében teheti. Áldozati eledel elfogyasztásával az istenségből „esznek”, isteni erőből, hatalomból részesülnek.

Szertartás: vallásos cselekmények megszabott rendje, lefolyása, ünnepélyes formások közt végzett hagyományos ténykedés, ceremónia.

Áldozat az Ószövetségben - különféle áldozatot említ: égő-, engesztelő-, étel-, ital-, illatáldozat. Csak Jahvénak szabad bemutatni. Ő ura az embernek, azért az ember az áldozattal nem befolyásolja őt, hanem csak kifejezi hódolatát, imádatát. Az áldozat közösséget

teremt Istennel. A közösségi áldozatnál a vért az oltárra öntötték, az életfontosságú szervekhez tapadó háját elégették az oltáron, az állat többi részét szent lakomán elfogyasztották. A lakomát a szentély körül tartották meg abban a tudatban, hogy Isten vendégeivé váltak. Ez az asztalközösség a résztvevőket egymással is összekapcsolta, és mindig öröm, vidámság kísérte. Az áldozatbemutatás a jeruzsálemi templomban történt. Kiemelt ünnep a Húsvét: bárány feláldozása, elfogyasztása – emlékezés a kiszabadulásra, a szövetségkötésre. / A zsinagóga a közös imádkozás színtere./

Újszövetségben - az Egyház egyrészt elszakad a régi áldozati kultuszról - mivel például elveti az állatáldozat fontosságát - és szertartásos felfogástól, másrészt az áldozatról szóló tanítást egészen átalakítja azzal, hogy Jézusnak a kereszten végbevitt önátadásában meglátja a teljes és tökéletes áldozatot.. Az áldozati szerep Jézusban játszódik le, ő az áldozati bárány.

Jézus a régi istentiszteleti rendet különlegesen nem bírálta /fel ment Jeruzsálembe Húsvétot ünnepelni/, de annál jobban elítélte a kiüresedett, lélektelen istentiszteletet és a szeretet kettős parancsát minden áldozatbemutatás fölé emelte. Azt nehéz megállapítani, hogy az első keresztény közösség mennyire vett még részt a zsidó áldozati szertartásokban, de bizonyos, hogy a zsidó húsvét helyett kezdettől fogva saját húsvétját ünnepelte. Az apostoli egyház csakhamar fölismerte Jézus kereszthalálában az engesztelő áldozatot.

Megváltás (latin redemptio, jelentése: *megvásárlás, kiváltás, visszavásárlás*) több világvallásban is megtalálható. A Bibliában Isten kiváltja, kiszabadítja népét.

A kereszténységben a megváltás, mint a bűntől, s ennek következményeitől való megszabadítás, Krisztus, a Megváltó érdeme által. A megváltás egyfelől Krisztus kereszthalálával ment végbe, másfelől a Krisztusba vetett élő hit, a megtérés és keresztség által valósul meg.

Ádám uralmat kapott a föld felett, de mivel engedett a kísértésnek, az Sátán hatalma alá került. Amikor az ember Sátán foglya lett, az uralom, amely az övé volt, legyőzőjének kezébe ment át. Így lett Sátán "*e világ istene*". De Krisztus, aki áldozatával megfizette a bűn büntetését, nemcsak megváltja az embert, hanem vissza is adja eljátszott uralmát. Mindent, amit az első Ádám elvesztett, helyreállít a "*második Ádám*", Jézus. Ugyanakkor Krisztus azért is jött, hogy a világegyetem előtt igazolja Isten „jellemét” /Atya!/

Az **istentisztelet** Isten /vagy valamely istenség/ tiszteletére, imádatára irányuló ceremónia. A hitnek megfelelő és meghatározott

szavakban és cselekvésekben kifejeződő egyéni vagy közösségi tisztelete. Az istentisztelet általában egy közösségi hely (templom, imaház, gyülekezet, zsinagóga, mecset stb.) épületében történik, de bárhol végbe mehet/, akár egyénileg is. Stílusában a különböző felekezetek és vallások között eltérés alakult ki. Az istentiszteleti összejövetelek fontos részét képezik a hívők életének.

A **liturgia** görög szó (laosz, 'nép' + ergon, 'munka') *közmunkát, népért végzett közszolgálatot* jelentett, amit egyesek és csoportok a városállam, a nép javára végeztek, mint például a hadviselés, az Olimpia, vagy a színházi játékok. Az Ószövetségben kultikus, papi szolgálat.

Az első keresztényeknél a liturgia a szentmise, az Isten tiszteletére végzett cselekedetek gyűjtőfogalma. A nyugati egyházban 16. sz. óta használt fogalom, hivatalosan elrendelt istentiszteletek összessége, vagy azoknak az egyház által előírt normáknak a gyűjteménye, amely a kultusz végzését szabályozza.

"A liturgia az a csúcspont, mely felé az Egyház tevékenysége irányul; ugyanakkor az a forrás is, amelyből fakad minden ereje."/ II. Vatikáni zsinat/

Az **eucharisztia** görög eredetű szó (az eu - jó és a kharisz - kegyelem, kegyelmi adomány szavakból) keresztény szertartás, amelyen Jézusnak a kenyérről és borról az utolsó vacsorán mondott szavait és ottani cselekedeteit ismétlik meg liturgikus módon. Az eucharisziát

/ az úrvacsorát minden keresztény felekezet (a maga teológiai nézeteinek megfelelően) szentségnek tekinti.

Az eucharisztia szónak több jelentése is van: *egyrészt a kenyérről és a borral végzett liturgikus cselekmény, szentmise.* /protestánsoknál úrvacsora/. *Másrészt az Eucharisztia jelenti a kenyér és a bor színe alatt valóságosan jelen lévő Jézus Krisztust szinonimája az Oltáriszentség.*

NB (nota bene): A kereszténység zsidó környezetben született, zsidók által először a zsidók számára került megfogalmazásra, csak később került sor a pogányok bevonására és ekkor jöttek egyéb hatások. Az alap kiindulás tehát az Ószövetségből származik és ez sok mindent megmagyaráz! Aztán az évszázadok hívői, gondolkodói „tovább fejlesztették”, fogalmazták. Amiről ma mi beszélünk az egy a sok – a kettő évezred alatt kijegecesedett - érzelmezés közül: mégpedig a római katolikus. Persze elmélkedhetünk és kereshetjük a „napjainknak jobban megfelelő érzelmezést és gyakorlatot...”

Az utolsó vacsora - Úrvacsora. Jézus felment Jeruzsálembé. A hatalmasok már eldöntötték, hogy végeznek vele. Jézus egy ideig rejtőzködött előlük tanítványainak kis csoportjával. De Ő nem azért jött, hogy egy kis szektát alapítson / bár így indult...!/, az egész népnek szánta üzenetét. Utolsó útján Jeruzsálembé érkezik és a nép ujjongva, Messiásként fogadja. Nem használja ki az alkalmat, a tömeg erejét ellengései ellen. Tanít egy fél napig. A tömeg szétoszlik, a hatalmasok nem adják fel tervüket. Már a tanítványok körében is befurakodott a mételty. Jézus nem tud furfangoskodni, nem tud elfutni sem. Csak kitartani az útján mindvégig. Még egyszer együtt akar vacsorázni kedves tanítványaival. Egy búcsúvacsorát. Sok mindenről folyt a beszéd ezen az „utolsó vacsorán”. Jézus kiöntötte a szívét. De a sok közül egy dolog volt, ami úgy igazán belevésődött a tanítványok szívébe, hogy soha egy percig nem tudták többé elfelejteni. Négyszer is le van írva a Szentírásban. Nem is csoda, hiszen nemcsak a tanítványok, hanem az ősegyház hívei valamennyien felidéztek emléket minden vasárnap, sőt esetenként naponta!

Húsvét volt a zsidók nagy emlékűnepe. Megemlékeztek a szövetség Istenének dicső tetteiről, ki atyáikat megszabadította Egyiptom rabságából. Az áldozati bárány elfogyasztásával szent asztaltársaságba kerültek az élő Istennel. Jézus utolsó vacsoráján is ilyen gondolatok foglalkoztathatták az apostolokat. Vacsora előtt szokás volt áldást mondani. Jézus fogta kenyeret és áldást mondott, magasztalván az Istent. Mindegyik tanítvány előtt ott volt lapos kenyér. Jézus megtöri a sajátját, és odanyújtja tanítványainak. Ez nem volt szokás a zsidó rítus szerint. A tanítványok nem érthették mit akar az Úr. Megkezdődött a vacsora. Jézus beszélt nekik a szeretetről, az Atyáról, a Lélekről és meghagyta nekik, hogy szeressék egymást. A vacsora végén megint olyan dolgot tett, ami nem volt szokás: az Ő kelyhét nyújtja nekik, hogy mind abból igyanak. Mit jelentenek a gesztusok, szavak?

Az utolsó vacsora közös estebéd. Mint egy család a közös asztalnál. Megtapasztalják, hogy összeforrt a szívük. Együtt éltek. Ez Jézus életmódja: Ő sosem volt magányos, elzárkózott. Velünk van, értünk van. Közösséget teremt: nem vagyunk már csigaházunkba húzódo magányosok, másokra gyanakvók, önelégült önteltek... Mind együtt, egy asztal körül, egy szívvel lélekkel. Megnyit és egységbe kötöz.

„Értetek adatik” - Jézus következetes, Vállalja sorsát, a vértanúhalált. Amikor kimondta szavait, prófétai üzenete szól. A kehely az „új szövetség”, örökre szóló példa.

Amikor az Isten kinyilatkoztatása szerint Mózes közvetítésével, a Sinai-hegy lábánál megkötötték az

őszövetséget, Izrael legényei bikákat öltek le. Mózes a vért tálba fogta, felét az oltárra öntötte, másik felével meghintette a népet és ezt mondta: „Ez a szövetség vére!” Jézus szavai ugyanígy hangzanak. Jézus életáldozatával „új” kapcsolat kezdődik Istennel.

Nem csak mutatni akar valamit, hanem adni! Az apostolok jól értettek. számtalanszor vettek részt áldozati lakomán. Minden évben fogyasztották a húsvéti bárányt. Tudták, hogy az áldozat állat Isten szent tulajdona lesz. Vérért az oltárra öntik, zsíriját elégetik, de a húsát visszakapja az áldozó, hogy szent lakomát üljön vele. Aki így az oltár áldozatában részesül, a szövetség Istenének lesz asztaltársa. Megújul a szövetség, elmélyül a hűség. Jézus új szövetségről beszél. Jézus maga az új szövetség. Önmagát adja. Kenyeret és bort. Nem a húsvéti bárányt választotta. Nem a jeruzsálemi templom szövevényes szertartását. A mindennapi kenyeret és az ünnepkor mindenkinek kijáró bort. „Családi vacsorát” ajánlott rá emlékezés jeleként. Az apostolok az áldozat húsát enni, ezt még érthették valahogy. De vért inni? Szigorúan tilos volt ez a zsidóknál. A vér az élet forrása. Az élet pedig az Istené. Embernek ezért a vért fogyasztani nem szabad. Az új szövetséggel az életet adja Jézus: „aki issza véremet, örök élete v a n”.

Az „áldozat megszűnése”

Az őskeresztény közösség azzal, hogy nemet mond az őszövetségi áldozati kultuszra, egy, már korábban megindult folyamat végére tett pontot. A próféták ostorozták az áldozati gyakorlatot, feltárták a szociális igazságtalanság közti ellentmondást. Nem volt szándékuk megszüntetni, de érvénytelennek minősítették. A Zsoltárokból megfogalmazódik, hogy Isten nem igényli az áldozatot, az egész ember önátadását kívánja. A Makkabeus korban kényszerűen megszakad a jeruzsálemi kultusz, - megszentelt templom. Jézus korában már több zsidó csoport elhatárolódik a templomi kultusztól. Az *esszenusok* beszüntették az áldozati kultuszt /saját naptáruk volt, nem ismerték el a főpapot/. Csak adományt küldtek a templomnak. Vártak egy „tisztá” kultusz érkezését. A *samaritánusok* nem mentek a jeruzsálemi templomba, Garizim hegyén tisztelték az Istent. *Keresztelő Szt János* keresztelésével templom kritikát gyakorolt, vallva, hogy a keresztelés bűnbocsánatot jelent /nem kell az áldozatbemutatás/. *Jézus* az igehirdetésével nem egyszer kritika tárgyává tette a templomi gyakorlatot, sőt megtisztította Atyjának házáat. Majd egy új áldozati praksist indított az utolsó vacsorán. Az *első keresztények* Húsvét után ugyan elmentek a Jeruzsálemi templomba, de mellette folytatták az alternatív gyakorlatot, amit Jézus rendelt. Az áldozat nélküli kultusz a pogány keresztényeknél úgy alakult, hogy szakítottak a régi kultuszukkal. Körülmetéletlenek voltak, így a zsidók templomi

kultuszában nem vehettek részt. Ekkor kezdődött Jézus halálának áldozatkén való értelmezése, mely az összes többi áldozatot helyettesíti. *Kr u. 70-ben* a jeruzsálemi templom pusztulásával új helyzet állt elő. A zsidók reményben várták a templom újra építését, gyakorlatilag függetlenítték magukat az áldozati kultusztól. Istentiszteletük verbális lett a zsinagógában. A Zsidó levél szerint Jézus egyszeri áldozata véglegesen érvénytelenítette a kultikus áldozat minden fajtáját.

Az utolsó vacsorán az együttétkezésből alakult ki az új kultusz. Az emlékezés révén Jézus halálára utaló rítussá vált. Jézus egyetlen áldozata, amely minden áldozatot feleslegessé tett eredetileg egyszeri mártírium volt. Az utolsó vacsora asztalközösségének lakomája, csak utólag vált a megtörtént üdvörténeti esemény megjelenítésévé. A szimbolikus cselekedetből akkor lett szentség, amikor a Jézus sorsával, áldozatként értelmezett halálával hozták összefüggésbe. Bár mindegyik szerzési igében megtalálható, nem zárható ki, hogy csak Húsvét után, Jézus időközben megtörtént kivégzését követően fogalmazódott meg. A Didachéban az úrvacsora formulák, Jézus halálára történő utalás nélkül maradtak fenn. János evangéliumában a lábmosás jelene került az utolsó vacsora helyére, s nem fedezhetőek fel a Jézus halálára történő értelmezés elemei. Az utolsó vacsorának az új szövetséggel történő összekapcsolása az úrvacsora legrégebbi értelmezése.

Ezen áttekintés után nézzük végig a szentírási helyeket, az alapításról szóló beszámolókat.

Szentírási helyek

Az eucharisztia alapításának négy szövegét találjuk az Újszövetségben (1Kor 11,23-25; Lk. 22, 19k; Mk. 14, 22-24; Mt. 26,26k). Hasonlóságuk, tömör, ünnepélyes formájuk arra enged következtetni, hogy mint szertartási szövegek már használatban voltak az ősegyházban, mielőtt papírra vetették volna azokat. A szövegek között bizonyos eltérések mutatkoznak, ezek alapján két csoportba oszthatók: Pál és Lukács alkotja az egyiket, Márk és Máté a másikat.

1.) Ezek közül a legrégebben az *első Korinthusi levél* 56 körül íródott. Pál itt a korinthusiak emlékébe idézi azt a tanítást, amelyet már „közölt velük”, - kétségkívül 50 körül, amikor először járt Korinthusban. Pál egy egyházi hagyományt vett át, melynek kiindulópontja maga az Úr Jézus. Pál ezt a hagyományt már Damaszkuszban is hallhatta 33 körül (3-4 évvel Jézus halála utána), amikor ott megkeresztelkedett. Feltételezhetjük, hogy Péterre. 1,18). Az általa közölt görög szöveg valószínűleg az antióchiai keresztények úrvacsoráin volt használatos, hisz az antióchiai egyház küldte Pált missziós útjaira, és Lukács, akinek szövege majdnem azonos Páléval, szintén antióchiai származású.

2.) Lukács evangéliuma

Lukács szövege bár igen hasonlít Páléhoz, nem függ tőle. E két szöveg két független forrás számunkra, amelyekben keresztül megismerjük azt az úrvacsora szöveg-típust, amelyet az antióchiai egyház használt a 40-es években. Mindkét szövegen érződik, hogy fordítás egy arám nyelvű eredetiből.

3.) Márk evangéliuma

Márk szövege teljesen független Pál és Lukács szövegétől. Nagyon érződik itt is, hogy egy arám eredeti fordítása.

4.) Máté evangéliuma

Máté szövege Márk szövegén alapszik. Az a néhány szó, amit hozzáfűz, nem egy önálló forrásból származik, hanem az evangélista saját magyarázata.

A négy szöveg nagy hasonlóságát csak az magyarázhatja meg, hogy közös forrásuk egy arám nyelvű elbeszélés, amelyet már a harmincas években mondtak tovább Jeruzsálemben és mindenütt, ahol az első keresztény közösségek végezték közös „kenyértöréseiket” (ApCsel 2,42.46).

Ezekből a szavakból kirajzolódik az eucharisztia szentségének **négy fő témája**.

1. „Miután hálát adott” – **hálaadás**.

Mk-nál és Mt-nál „áldást mondott”; Pál és Lukács „hálát adott” szavakkal fordítja Az Eucharisztia nem más, mint a közösség hálaadása a teremtésért és a megváltásért. A mise liturgiájában dominál a hálaadás.

2. „Vegyétek és egyetek ebből... Vegyétek és igyatok ebből” – **lakoma**.

A közös evés és ivás közösséget jelenít meg és hoz létre. Mivel a Teremtő az élet és közösség alapja, ezért a közös étkezés könnyen sugallja a az Isten iránti hálát, illetve az Istennel való közösség jelévé is lesz. A vallástörténet sokféle formáját ismeri a szakrális étkezésnek. Az étkezés gyakran a hálaadás alkalmává lesz.

Az étkezés az Ószövetségen is a közösség megvalósító jele. Ugyanakkor a közösséget teremtő étkezés gyakran Istennel való összetartozást is jelent

Jézus gyakran elfogadja a lakomára szóló meghívást. A lakoma-közösség Jézusnak az evangéliumokban legtöbbet szereplő jelképes cselekedete. Barátok és ellenfelek is megértik ezt a jelet. Egyesekre ezek a közös étkezések meghívóan hatnak, másokban megbotránkozást és ellenségeskedést váltanak ki. „Ez bűnösökkel áll szóba, sőt eszik is velük!” (Lk. 15,2; Mk. 2,16)

Van, hogy Jézus egy étkezés alkalmával fejti ki programját, pl. amikor a vámos Lévi házában vacsorázik „sok vámassal és bűnösselel”. „Nem az igazakat jöttem hívni, hanem a bűnösöket (Mk. 2,17).

Jézus cselekedeteiben és példabeszédeiben is a lakoma az elérkező Isten Országának képe.

3. „Ez az én testem... Ez az én vérem” – kijelentés, rámutatás, **jelenlét**.

Jézus szava kijelentő, rámutató, állító szó!

A katolikus teológia ősidőktől töretlenül vallja a valóságos jelenlétet az Eucharisziában, melynek garanciája Jézus szava és isteni ereje.

Ezt a jelenlétet valóságos jelenlétnek mondjuk, kiemelt módon van jelen, de „jelen van” a közösségben, az embertársban is!

4. „Mely értetek (áldozatul) adatik... Vérem, mely éretetek kiontatik” – **áldozat**.

A bűnök bocsánatára *kiontott vér* még egyértelműbb kifejezése az áldozatnak.

Maga a kontextus is mind a négy szövegben áldozatról szól.

5. „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre” – **emlékezet**.

Az Eucharisztia ünnepe a mi megemlékezésünk Jézusról, szavairól és tetteiről. A megemlékezés elevenen tartja elköteleződésünket is.

A zsidók minden ünnepe „emlékezés” volt. Megemlékeztek Isten nagy tetteiről, a szövetségről, Isten hűségéről. Az emlékező ember felidézi hivatását, átéli feladatát az Isten előtt. Az új szövetségnek is emlék ünnepe lett, és ez a mise!

János evangélium nem ír az eucharisztia alapításról. Helyette a lábmosásról beszél. Az evangéliuma 6. fejezetében az élet kenyéréről tartott beszédben, kifejezetten utal az eucharisziára. Mondhatnánk, hogy az utolsó vacsora ősegyházi, vallásos értelmezése. A csodás kenyérszaporításkor Krisztust ették, az „élet kenyérét”- értsd: elfogadták az általa mondottakat. A „kenyér”, „táplálék” a bölcsesség ősi képei. Spirituális értelmezést kap a kenyér fogyasztása: „szavaim, amiket mondtam, lélek és élet”. A lábmosáskor megparancsolja, hogy utánoznunk kell a Mester viselkedését, cselekedetét: „ti is tegyétek meg!” Nem említi az alapítást, mert feltételezi, hogy az olvasója tudja: az eucharisziát a János által leírt vacsorán alapították. A jelentéktelennek tűnő rituálé, a lábmosás -, kifejezi, hogy az asztalközösség értelme a kölcsönös szolgálat és szeretet. Az utolsó vacsora célja, hogy Jézus tanítványainak szeretet közösségét létrehozza, erősítse.

A *Jn 6, 1-71.* külön elmélkedés lehetne: a kenyérszaporítás- a vízen járás- az *eucharisztikus beszéd*. ...és az elbizonytalanodás!

Szentségimádás

Az első keresztény évezredben nem volt szokásban, hogy imádják misén kívül is az eucharisziában jelenlévő Krisztust. Csak a második évezred újításaként jelenik meg. A második századtól szokás, hogy a misében nem csak annyi kenyeret és bort változtatnak

át, amennyire a szentmisén résztvevők áldoztatásához szükség van. A többlet a szentmisén részt venni nem tudó hívek /betegek, foglyok/ kaphatták. Egyes hívek a házukba vitték, nem azért, hogy magukhoz vegyék, hanem mint Isten oltalmának zálogát. A 4. sz.- tól a „szent tartalékok” megbecsült, tiszteletet kifejező helyen őrizték. A 9. sz. - tól oltáron őrizték, mécsesét égették, és térdeket hajtottak előtte. A 13. sz. - ban az „Úrnapija” bevezetésre került, elterjedt az átváltoztatás után az „úrfelmutatás”. Szentségtartót, „monstranciát” készítettek, bevezették a szentséggel adott áldást. A 17. sz.- tól buzgó hívek hosszabb időt is töltöttek az eucharisztia előtt /”szentségimádás”/, a szerzetes közösségekben napjában többször rövid imát mondtak az Oltáriszentség előtt /szentséglátogatás/. Az eucharisztikus áhítat elterjedését a Grál-monda is előmozdította. Az a meggyőződés, hogy az eucharisztia látása természetfeletti élmény forrása, azaz, aki élő hittel nézi az eucharisztikus színeket (szent ostyát, kónszekrált bort), abban fokozott módon működik a jelenlévő Istenember. 1881-től az „eucharisztikus világtalálkozások” a hívők széles tömegeiben felélesztik az oltáriszentség iránti tiszteletet. *A második évezred folyamán egységes fejlődés képe alakult ki. Ahogy az ószövetségi zsidóság vallásosságában egyre fontosabb lett a meggyőződés, mi szerint a szövetség Istenével a jeruzsálemi szentélyben lehet találkozni, úgy a katolikus lelkiség egyre jobban elmélyítette azt a gondolatot, hogy Jézus Krisztus jelenléte az Egyházban, kiváltképpen az eucharisztikus színek alatt való jelenlétben mutatkozik meg. /Vö.:” Mert hát hol van oly nagy nép, amelyhez az ő Istene oly közel volna, mint hozzánk az Úr, ami Istenünk” Mtörv. 4.7/ A Szentség előtt való imádás felkészít arra, hogy kellő áhítattal ünnepeljük az Úr emlékvacsoráját. De a szentségimádás nem helyettesíti a szentáldozást. /A „lelki áldozás”, akadályoztatás esetén, helyettesítő ájtatosság. / Személyes példám alapján mondhatom, hogy a szentségimádás jellegzetes gyümölcse a személyes, szemlélődő imaélet fejlesztése. Jézus számomra van jelen, felém fordul, bennem működik, rám sugározza energiáját, erősít hitben és szeretetben!*

52. Eucharisztikus Világtalálkozás 2020 Budapest

Emilie Tamisier, francia hölgy gondolata szerint, csak az Oltáriszentség tisztelete lehet az az egyetlen orvosság, mely az Istentől eltávolodó világot megmentheti. Sürgette, hogy a nyilvánosság előtt ismerjék el hitüket a hívek. A háttér tehát a liberális, ateista, az egyház intézményeit támadó Franciaország társadalma. 1881-ben van az első nemzetközi világtalálkozás. Hamarosan a világ minden részén megrendezték. Eleinte a fő hangsúly a szentségimádáson volt, a triumfális jellegű ez, nagy körmeneteket tartottak. Hamarosan konferencia jellegű

is öltött /előadások az euch.-ról/. Napjainkban már, helyesen, a szentmise kerül a középpontba, mint az egyház liturgiájának „csúcsa és forrása”, Magyarországon 1938-ban volt Euch. Világtalálkozás. A két világháború között a hitélet gyengült. Prohászka Ottokár vezetésével a 30-as években megújulás indult. Ezt szolgálta a Világtalálkozás, ill. az arra való előkészület: népmisziók, lelki napok, fiatalok megnyerése, kiadványok. Tudatosítani, hogy Krisztus örömhírét hirdetni minden kereszténynek feladata, a közösség is vallja meg a világ előtt Jézust az Eucharishtiában és alakítsa életét az evangélium szerint! /Himnusz is született az ünnepre:” Győzelemről énekeljen”.../ Sajnos a következő háború sok mindent lerombolt.

Beszélgessünk:

Pap hiány miatt ma igeliturgia van mise helyett. Vajon pótolhatja? A mise közösség formáló ereje ma is megvan?

Ökumenikus párbeszéd: protestánsok szeretetvendégség gyakorlata és a katolikus egyház ellentétes dogmatikai megalapozottsága /egyházi rend szentsége! / szétválaszt. Törekvés a szeretet tetteinek összetartó egységére.

„Az Úr napját szenteld meg” /10 parancs/, „Vasár- és ünnepnap misét becsületesen hallgass” /az Egyház 5 parancsolata/ Hogyan vélekedsz??? Mi a gyakorlatod?

Az Eucharisztikus Világtalálkozásnak mi az üzenete ma?...

A tömeg szerepe a keresztény közösségben? Jó, rossz?

Mi az, hogy „lelki megújulás”? Hozhat eredményt a tömeges szervezés?

Közöny tapasztalható! Vajon mit kellene tenni /konkrétan, itt és most/ nekem, neked, hogy a hit lángra gyúljon?

„Szentségi böjt”? Régen éjfél-től, majd 3 óra, ma már csak 1 óra áldozás előtt. Lazulás, vagy.. ?

Lelkigyakorlatunk segítsen újra átgondolni elveinket és gyakorlatunkat.

(Lelkigyakorlat 2019.07.13. Tar)